Αγία Γραφή και Επικαιρότητα (Πρωτοπρ. Θωμάς Βαμβίνης)

Categories : ΘΕΟΛΟΓΙΑ

Date : 17 Οκτωβρίου, 2019

Δημοσιεύουμε μιά μικρή εἰσήγηση στήν πρώτη φετινή σύναξη τῶν ὑπευθύνων Κληρικῶν τοῦ κατηχητικοῦ ἐνοριακοῦ ἔργου τῆς Μητροπόλεως Ναυπάκτου & Ἁγίου Βλασίου καί τῶν λαϊκῶν κατηχητῶν, πού μᾶς ἀνατέθηκε νά παρουσιάσουμε. Ἔχει τήν μορφή ὁμιλίας, ἀπαρτίζεται ὅμως ἀπό ἐπίκαιρους σχολιασμούς αἰχμηρῶν ποιμαντικῶν προβλημάτων, πού γεννιοῦνται ἀπό τήν αἰχμαλωσία σέ πειρασμικούς λογισμούς τῆς ρέουσας κοσμικῆς ἐπικαιρότητας.

Ὅπως φανερώνει ὁ τίτλος τῆς εἰσήγησής μου –«Ἁγία Γραφή καί Ἐπικαιρότητα»– θά μιλήσουμε γιά ἕναν **πειρασμό** πού μᾶς προσβάλλει μέσα στήν διαδικασία τῆς κατήχησης, γενικά μέσα στήν ποιμαντική πράξη τῆς Ἐκκλησίας. Θέλουμε μέ κάθε τρόπο νά παρουσιάσουμε τήν Ἁγία Γραφή καί ὅλη τήν ζωή τῆς Ἐκκλησίας σάν κάτι τό ἐπίκαιρο. **Δέν εἶναι κακός ὁ σκοπός. Πολύ συχνά κακός εἶναι ὁ τρόπος** . Σ’ αὐτόν τόν τρόπο θά ἐπικεντρωθοῦμε. Πολύ συχνά, λοιπόν, **θέλουμε νά ἐπικαιροποιήσουμε τήν Ἁγία Γραφή ἔχοντας τόν νοῦ μας αἰχμαλωτισμένο στήν νοοτροπία τοῦ κόσμου καί ὄχι στήν ζωή τῆς Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία εἶναι ζωή ἀληθινή καί γι’ αὐτό εἶναι πάντα ἐπίκαιρη.**

Θά ξεκινήσουμε ἀπό τίς σημασίες τῶν λέξεων «ἐπικαιρότητα» καί «ἐπίκαιρο». Ἀπό τό λεξικό μαθαίνουμε: Ἐπικαιρότητα εἶναι ἡ ἰδιότητα τοῦ ἐπίκαιρου ἤ τό σύνολο τῶν γεγονότων πού ἀπασχολοῦν τήν συγκεκριμένη στιγμή τά Μέσα Μαζικῆς Ἐνημερώσεως. Ἐπίκαιρο εἶναι αὐτό πού γίνεται τήν κατάλληλη στιγμή ἤ αὐτό πού σχετίζεται μέ τό παρόν, μέ ὅ,τι συμβαίνει τώρα, μέ σύγχρονα γεγονότα ἤ, ἀκόμη, σέ σχέση μέ τόπο, εἶναι αὐτό πού ἔχει ἰδιαίτερη σημασία γιά τήν ἐπίτευξη ὁρισμένου σκοποῦ. Λέμε, γιά παράδειγμα, ὅτι οἱ στρατιωτικές δυνάμεις κατέλαβαν ἐπίκαιρες θέσεις, πού σημαίνει κατέλαβαν κατάλληλες θέσεις, ὥστε νά πετύχουν τόν σκοπό τους.

Ἄν δῆ κανείς τήν Ἁγία Γραφή, μέσα ἀπό τήν πίστη καί τήν ζωή τῆς Ἐκκλησίας, σχετιζόμενη μέ τίς παραπάνω σημασίες τοῦ ἐπίκαιρου, θά διαπιστώσῃ ὅτι πραγματικά μᾶς προσφέρει τήν κατάλληλη διδασκαλία πού **ἔχουμε ἀνάγκη γιά κάθε στιγμή τῆς ζωῆς μας**. Οἱ λόγοι της, γεμάτοι νόημα ζωῆς, εἶναι αὐτοί πού πρέπει νά ἔχουμε μέσα στό νοῦ μας διαρκῶς. Ὁ λόγος τοῦ Χριστοῦ πρέπει νά «*ἐνοικεῖ πλουσίως*» μέσα στήν καρδιά μας, ὥστε αὐτός νά καθορίζη τήν πορεία τῆς ζωῆς μας. Δέν σχετίζεται, βέβαια, μόνον μέ τήν κάθε στιγμή τῆς παρούσης ζωῆς μας,

ἀλλά εἶναι αὐτή πού μᾶς ἀνοίγει ἕνα φωτεινό ἀτελεύτητο μέλλον. Γι’ αὐτό**ποτέ δέν μποροῦμε νά ποῦμε ὅτι ἡ Ἁγία Γραφή εἶναι κάτι παλιό, ἕνα κείμενο πού γράφτηκε ἄλλη ἐποχή καί ἀφορᾶ ἄλλες κοινωνίες, ὅτι εἶναι, δηλαδή, κάτι τό παρωχημένο.**

Γνωρίζουμε, βέβαια, ὅτι **τά κοινωνικά δεδομένα τῆς ἐποχῆς πού γράφηκαν τά κείμενα τῆς Ἁγίας Γραφῆς ἦταν διαφορετικά ἀπό τά σημερινά** . Γι’ αὐτό καί ὑπάρχουν καί κάποιες ἱστορίες οἱ ὁποῖες παίρνουν στοιχεῖα ἀπό τήν κοινωνία τῆς ἐποχῆς τοῦ Χριστοῦ ἤ τῆς ἐποχῆς τῶν Προφητῶν πού δέν συναντοῦμε στίς μέρες μας. Ἀλλά **εἶναι πολύ εὔκολο κανείς, ὅταν ζῆ μέσα στήν παράδοση τῆς Ἐκκλησίας, νά μεταβαίνη ἀπό τήν σάρκα τῆς λέξης ἤ τῆς πρότασης, στό πνεῦμα, στό νόημα καί νά προσλαμβάνη τήν ἀλήθεια πού μεταδίδεται μέσα ἀπό τά κείμενα τῆς Ἁγίας Γραφῆς.**

Εἴπαμε προηγουμένως ὅτι ἡ ἐπικαιροποίηση τῆς Ἁγίας Γραφῆς εἶναι ἕνας πειρασμός. Βλέπουμε στίς μέρες μας πάρα πολύ ἔντονα στό διαδίκτυο καί σέ διάφορα ἄλλα μέσα νά γίνεται ἀπό πολλούς μιά προσπάθεια «ἐκσυγχρονισμοῦ» τῆς ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς, μιᾶς ἐπικαιροποίησης τῆς διδασκαλίας της κι αὐτό νά γίνεται μέ ποικίλους τρόπους. Συνήθως βλέπουμε ὅτι οἱ περισσότεροι μιλᾶνε γιά τήν ἀγάπη, χωρίς νά διακρίνουν τήν ἰδιοτελῆ ἀπό τήν ἀνιδιοτελῆ ἀγάπη καί χωρίς νά θυμοῦνται **τό «*μαστίγιο τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ*» πού εἶναι, κατά τόν Ἀββᾶ Ἰσαάκ, ἡ κόλαση**. Θυμοῦνται τό «*οὐδὲ ἐγώ σε κατακρίνω*», πού εἶπε ὁ Χριστός στήν συλληφθεῖσα γιά πορνεία γυναίκα, χωρίς νά θυμοῦνται τήν συνέχεια τοῦ λόγου Του, τό «*πορεύου καὶ ἀπὸ τοῦ νῦν μηκέτι ἁμάρτανε*» (Ἰωαν. 8, 11). Δέν θυμοῦνται «σκληρούς» λόγους, ὅπως τό «*ἀποχωρεῖτε ἀπ᾽ ἐμοῦ οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν*»(Ματθ. 7,23), πού θά πῇ ὁ Χριστός σέ κάποιους ἐξωτερικά εὐλαβεῖς, οὔτε «*πολυπραγμονοῦν*» τόν διαχωρισμό τῶν «προβάτων» ἀπό τῶν «ἐρίφων» κατά τήν ἡμέρα τῆς κρίσεως.

Γι’ αὐτόν τόν λόγο δέν θέλουν, οἱ πιό πολλοί, τήν Παλαιά Διαθήκη. Ἐκεῖ βλέπουν τόν Θεό τιμωρό καί ὄχι ἐλεήμονα πού ἐλεεῖ τόν ἁμαρτωλό, ὅπως τόν ὑμνεῖ ὁ Δαυΐδ. Μένουν στήν Καινή Διαθήκη καί ἀπό αὐτήν κάνουν ἐπιλογές. Δέν μιλοῦν π.χ. γιά τό ὅτι «*ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ βιάζεται καί βιασταί ἁρπάζουσιν αὐτήν*», ἀλλά μόνον ὅτι «*ὁ Θεός ἀγάπη ἐστί*». **Ἔτσι κάποιοι παρηγοροῦν τήν ἀσωτία τους** . Θυμοῦνται τήν παραβολή τοῦ ἀσώτου, στήν ὁποία περιγράφεται ἡ μεγάλη ἀγάπη τοῦ Θεοῦ Πατρός, χωρίς νά μελετοῦν ἄλλα μηνύματα πού βγαίνουν μέσα ἀπό αὐτήν τήν παραβολή, τά ὁποῖα μᾶλλον δέν συμφέρουν στήν φιλαυτία μας.

Αὐτό τό ὁποῖο εἶναι σημαντικό νά γνωρίζουμε, εἶναι ὅτι τό ἄγχος πού ἔχουν πολλοί στίς μέρες μας, νά ἐπικαιροποιήσουν τήν ζωή τῆς Ἐκκλησίας καί νά τήν παρουσιάσουν ὅτι εἶναι σύγχρονη, τό γεννᾶ μέσα τους ἡ αἰχμαλωσία τῆς προσοχῆς τους ἀπό τήν ζωή τοῦ κόσμου. Συνήθως προσπαθοῦν νά δείξουν ὅτι καί ἡ Ἐκκλησία

λέει τά ἴδια μέ τούς διαφωτιστές ἤ μέ ὅλους ἐκείνους πού μιλοῦν γιά τήν ἐλευθερία τοῦ ἀνθρωπίνου προσώπου, τήν ἀξιοπρέπεια καί τήν τιμή του, μέ ὅλες τίς πιθανές ἰδιαιτερότητές του. **Ἔτσι ὅμως, μέ τό βλέμμα στραμμένο στήν νοοτροπία καί στίς ἰδέες πού κυκλοφοροῦν στήν σημερινή κοινωνία, παραβιάζουν τά νοήματα τῆς Ἁγίας Γραφῆς, ἀκυρώνουν τό σωστικό περιεχόμενό της, γιατί δέν τήν προσλαμβάνουν ἀκέραια καί μέ ἁπλότητα καρδιᾶς.**

Πιστεύουμε ὅτι εἶναι πολύ σημαντικό νά θυμόμαστε, ὅτι ἐμεῖς (ἄν θέλουμε νά εἴμαστε ὀνόματι καί πράγματι Ὀρθόδοξοι) **δέν ἐπιλέγουμε τμήματα ἀπό τήν Ἁγία Γραφή καί δέν τά ἑρμηνεύουμε μέ βάση τήν νοοτροπία τοῦ κόσμου, ἀλλά ἑρμηνεύουμε τόν κόσμο μέ βάση τήν Ἁγία Γραφή.**

Θά ἐπιχειρήσουμε μιά τέτοια ἑρμηνεία κλείνοντας αὐτήν τήν σύντομη εἰσήγηση.

Ὁ σημερινός κόσμος ἑρμηνεύεται πάρα πολύ καλά μέ ὁρισμένους στίχους ἀπό τόν 11ο ψαλμό τοῦ Δαυΐδ, ὁ ὁποῖος στούς δύο πρώτους στίχους λέει: «*Σῶσον με, Κύριε, ὅτι ἐκλέλοιπεν ὅσιος, ὅτι ὠλιγώθησαν αἱ ἀλήθειαι ἀπὸ τῶν υἱῶν τῶν ἀνθρώπων*».

Ἐδῶ ὁ Δαυΐδ, ἀλλά καί κάθε ἄνθρωπος ὁποιασδήποτε ἐποχῆς, πού αἰσθάνεται τί γίνεται μέσα στήν κοινωνία πού ζῇ, βγάζει αὐτήν τήν κραυγή τῆς προσευχῆς στόν Θεό: «*Σῶσον με, Κύριε, ὅτι ἐκλέλοιπεν ὅσιος*». «*Ὅσιος*» ἐδῶ, κατά τόν Εὐθύμιο Ζυγαβηνό, εἶναι «*ὁ τά πρός τόν Θεόν εὐσεβής*». Ἡ προσευχητική κραυγή λέει ὅτι αὐτοί πού εἶναι εὐσεβεῖς πρός τόν Θεό, πού ἔχουν ὀρθή πίστη καί ὀρθή ἀναφορά πρός τόν Θεό, πού ἔχουν ἀνοιχτό πεδίο πρός τό βάθος καί τό ὕψος τῶν προσταγμάτων καί τῶν κριμάτων τοῦ Θεοῦ, ἔχουν ἐκλείψει. Γι’ αὐτό «σῶσον με, Κύριε».

Ὁ Ζυγαβηνός λέγει ὅτι οἱ «ὅσιοι» ἔχουν ἐκλείψει γιά δύο λόγους: Ὁ πρῶτος εἶναι γιατί ἕνας-ἕνας φεύγουν ἀπό αὐτόν τόν μάταιο κόσμο, ὅπως τό βλέπουμε στήν ἐποχή μας, πού εἴχαμε πολλούς καί μεγάλους ἀσκητές, οἱ ὁποῖοι ἔφυγαν ἀπό αὐτήν τήν ζωή, ἀπό αὐτόν τόν κόσμο καί ὁρισμένοι ἔχουν ἤδη ἁγιοκαταταχθῇ. Ὁ δεύτερος λόγος εἶναι γιατί **οἱ «ὅσιοι» διώκονται «πάρα τῶν ἀνοσίων», ὥστε νά μήν ἐπιδροῦν καθοδηγητικά καί φωτιστικά στίς κοινωνίες τῶν ἀνθρώπων. Ὁ λόγος τους πολεμᾶται, διαβάλλεται, διαστρέφεται ὡς λόγος ἐκτός ἐποχῆς, ὡς ἀνεπίκαιρος.**

[...] Αὐτό πού λέει ὁ Δαυΐδ, «*ὅτι ὠλιγώθησαν αἱ ἀλήθειαι ἀπὸ τῶν υἱῶν τῶν ἀνθρώπων*», σημαίνει ὅτι **οἱ ἄνθρωποι δέν ἀντέχουν ὁλόκληρη τήν ἀλήθεια, κάνουν ἐπιλογές, δέν παίρνουν ἀκέραιο τόν εὐαγγελικό λόγο, μιλοῦν γιά τήν ἀγάπη ἐπιφανειακά, συναισθηματικά, φίλαυτα καί δέν μιλοῦν γιά τό ὅτι ὁ Θεός εἶναι δίκαιος καί ὅτι θά ὑπάρξῃ κρίση, ὅπως καί κόλαση**. **Φτιασιδώνουν τήν ἐωσφορική ὑπερηφάνειά τους καί τήν ἰδιοτέλειά τους μέ ἀντιευαγγελικές θεωρίες, σάν κι αὐτές πού ἀναφέραμε προηγουμένως,**

περί τοῦ προσώπου.

Στίς μέρες μας, σάν παρένθεση νά ποῦμε, ὅτι αὐτά τά περί προσώπου δέν συζητιοῦνται μόνο μέσα στόν θεολογικό χῶρο, συζητιοῦνται πρωτίστως καί κυρίως στόν φιλοσοφικό καί στόν βιοηθικό χῶρο. Εἶναι πολύ σημαντικό νά ξέρουμε ὅτι στίς μέρες μας ἔχει ξεπεραστῆ (σέ ἀρκετούς «κοσμικούς») τό κόμπλεξ καί οἱ ἐνοχές γιά τίς ἀμβλώσεις. Τώρα μιλοῦν πλέον γιά ἀμβλώσεις μετά τήν γέννηση, δηλαδή γιά βρεφοκτονίες, στηριζόμενοι σέ φιλοσοφικές καί κοινωνιολογικές ἀπόψεις περί προσώπου. Ἰσχυρίζονται ὅτι τό ἔμβρυο δέν εἶναι πρόσωπο, οὔτε ἐπίσης τό βρέφος εἶναι πρόσωπο, διότι δέν ἐκφράζουν τήν δική τους θέληση καί δέν ἐκφράζουν ἀπαιτήσεις γιά ἀτομικά τους δικαιώματα. Δέν εἶναι πρόσωπα, γιατί τό πρόσωπο ἔχει ἀπαιτήσεις καί δικαιώματα. Καί ἐφόσον δέν εἶναι πρόσωπα, δέν ἔχουν δικαιώματα στή ζωή. Δικαίωμα ἔχει ἡ μητέρα, πού εἶναι πρόσωπο καί μπορεῖ νά ἀποφασίζη. Δηλαδή, αὐτά τά περί προσώπου, πού τό συνδέουν μέ τήν ἐλευθερία, τήν ἀξιοπρέπεια, τήν ἀπροϋπόθετη ἀποδοχή τῶν ἐπιλογῶν του, **φτάνουν σέ πολύ φρικτά ἀποτελέσματα στίς μέρες μας**.

Ὁπότε, τό «*ὠλιγώθησαν αἱ ἀλήθειαι ἀπὸ τῶν υἱῶν τῶν ἀνθρώπων*» σημαίνει ὅτι **γίνονται τέτοιου εἴδους διαστρεβλώσεις καί ἐπιλογές, ντυμένες καί μέ θεολογικό ἔνδυμα ἀπό ὁρισμένους, οἱ ὁποῖοι προσλαμβάνουν φιλοσοφικές καί κοινωνιολογικές ἀπόψεις καί τίς ἐπεξεργάζονται ὡς θεολογικές, ἀλλοιώνοντας τήν διδασκαλία καί τήν ζωή τῆς Ἐκκλησίας. Ἐξοβελίζουν τήν εὐαγγελική ἄσκηση, τήν ἁπλότητα τῆς πίστης, τήν καθαρότητα τοῦ ἤθους, πού ἔχει ἀνάγκη ὁ ἄνθρωπος προκειμένου νά ἀνακαινισθῆ.**

Ὁ **ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος** παρατηρεῖ ὅτι ὁ Δαυΐδ δέν λέει στόν ψαλμό του ὅτι «*ὠλιγώθησαν αἱ ἀλήθειαι*», διότι **οἱ ἀλήθειες δέν λιγοστεύουν**. Δέν ἔχει χαθῆ ἡ ἀλήθεια. Ὑπάρχει μέσα στήν ζωή τῆς Ἐκκλησίας, στά μέλη της τά ὁποῖα ζοῦν αὐθεντικά τήν ζωή της.

Αὐτό πού ἴσως συμβαίνει εἶναι, ὅτι **οἱ ἀλήθειες ἔχουν λιγοστέψει στίς συνειδήσεις μεγάλης μερίδας τῶν ἀνθρώπων, τῶν ὁποίων οἱ συνειδήσεις σταδιακά σωπαίνουν καί νεκρώνονται**. **Οἱ ἀλήθειες γιά τίς ὁποῖες μιλάει ὁ Δαυΐδ δέν εἶναι κανόνες μιᾶς φιλοσοφικῆς ἀνθρώπινης ἠθικῆς, οὔτε εἶναι νόμοι τοῦ κράτους, πού μποροῦν νά ἀλλάζουν ὁποτεδήποτε. Εἶναι ἡ ἀποκάλυψη τοῦ Θεοῦ στόν κόσμο, ὁ Ὁποῖος μαζί μέ τόν Ἑαυτό Του ἀποκαλύπτει τό νόημα τοῦ κόσμου, τό νόημα τῆς ζωῆς μας, τό νόημα πού ἔχει ἡ ὕπαρξη τοῦ ἀνθρώπου μέσα στόν κόσμο.**

Γιά νά κλείσουμε. Αὐτό ἦταν ἕνα παράδειγμα γιά τό πῶς ἐμεῖς ἑρμηνεύουμε τήν ζωή τοῦ κόσμου μέ βάση τόν λόγο τῆς Ἁγίας Γραφῆς. Δέν **προσπαθοῦμε νά προσαρμόσουμε τήν Ἁγία Γραφή στήν νοοτροπία τοῦ κόσμου, στίς**

διάφορες ἀντιλήψεις, στίς διάφορες θεωρίες τῶν ἀνθρώπων τοῦ αἰῶνος τούτου, διότι μιά τέτοια ἐνέργεια διαστρεβλώνει τήν ζωή τῆς Ἐκκλησίας, ἀκυρώνει τό σωστικό ἔργο της.

Ὅποιος ἔχει ἀπόψεις, οἱ ὁποῖες εἶναι ἐπιλογή ἀπό τήν διδασκαλία τῆς Ἐκκλησίας καί ὄχι ὁλόκληρη, ἀκέραια, ἡ ἀλήθεια της, αὐτός ἀδικεῖ τόν ἑαυτό του, ἀκυρώνει τήν δική του σωτηρία καί, ἄν αὐτά πού ζῆ ὁ ἴδιος, τά διδάσκει καί στούς ἄλλους, εἶναι μιά πληγή μέσα στή ζωή τῆς Ἐκκλησίας καί δέν προσφέρει καλή ὑπηρεσία.

Αὐτά τά λίγα θέλαμε νά ἀναφερθοῦν, παρουσιάζοντας τόν πειρασμό πού ἔχουμε ὡς κατηχητές καί ὡς ποιμένες μέσα στήν Ἐκκλησία, ὅταν προσπαθοῦμε νά ἐπικαιροποιήσουμε τήν Ἁγία Γραφή μέ ἕναν στρεβλό τρόπο καί ὄχι νά ἑρμηνεύσουμε τήν ἐπικαιρότητα μέ τό φῶς τοῦ λόγου τῆς Ἁγίας Γραφῆς, οὔτε νά ζήσουμε τό διαρκῶς ἐπίκαιρο πού ἔχει ἡ Ἁγία Γραφή, ὁ λόγος τῆς ὁποίας εἶναι τήν ἀνάγκη νά «*ἐνοικῆ πλουσίως*» μέσα στήν καρδιά μας, ὥστε νά καρποφορῆ τήν σωτηρία μας.

(Πηγή: parembasis.gr*)*